

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐
วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

.....

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. พลโท อำพน ชูประทุม	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๔. นายสมชาย แสวงการ	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๕. นายศักดิ์ กอแสงเรือง	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๖. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล	กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๗. นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน	กรรมการวิสามัญ
๘. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์	กรรมการวิสามัญ
๙. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์	กรรมการวิสามัญ
๑๐. นายบุญชัย โชควัฒนา	กรรมการวิสามัญ
๑๑. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการวิสามัญ
๑๒. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	กรรมการวิสามัญ
๑๓. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	(ลาการประชุม)
๒. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	(ลาการประชุม)
๓. พลเอก ยุวัญ สุริยกุล ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๔. นายเข้มชัย ชูติวงศ์	(ลาการประชุม)
๕. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยะศริน	(ลาการประชุม)
๖. นายอธิคม อินทุภูติ	(ลาการประชุม)

ศรีใจ

ผู้เข้าร่วมประชุม คือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ขอแปรญัตติ

๑. ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร	สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
<u>สำนักงานศาลยุติธรรม</u>	
๑. นายศุภกิจ แย้มประชา	ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
ประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๒. นางสาวกัญจนพร แสงเทศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
และวิชาการศาลยุติธรรม
๓. นายเอกพงษ์ ณะพัฒนา	นิติกร สำนักกฎหมายและวิชาการ
ศาลยุติธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง	วิทยาการชำนาญการพิเศษ
สำนักกรรมาธิการ ๒
๒. นายสุรพงศ์ อุทัต	นิติกรชำนาญการ
สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวดวงพร จุลตามระ	ผู้ติดตาม
ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง
๒. นายนาวิ คงทน	ผู้ติดตามนายบุญชัย โชควัฒนา
๓. นางสาวศิริวรรณ ซื่อสัตย์	ผู้ติดตามนายบุญชัย โชควัฒนา
๔. พลโท รัฐเขต แจ้งจรัส	ผู้ช่วยดำเนินงาน
พลโท อำพน ชูประทุม

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ

นิติกรปฏิบัติการ

ศรีใจ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ โดยได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

- ครั้งที่ ๗/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

ไปพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

ลำดับแรก ก่อนที่ที่ประชุมจะพิจารณาข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศาสตราจารย์พิเศษ ภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ในวันที่ คือ วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ซึ่งในเบื้องต้น จากการรับทราบข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ ประเด็นที่ผู้พิพากษาในศาลฎีกาสวนหนึ่งไม่ค่อยเห็นพ้องด้วย คือ เรื่องการกำหนดให้พิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย และเรื่องการอุทธรณ์

กล่าวโดยเฉพาะเรื่องการอุทธรณ์ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ กำหนดให้คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน จึงมี

ประเด็นว่าอาจขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ นอกจากนี้ ด้วยองค์คณะพิจารณาพิพากษาในชั้นต้น คือ ผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน ๙ คน ในขณะที่องค์คณะของศาลฎีกาซึ่งทำหน้าที่วินิจฉัยอุทธรณ์ก็เป็น ผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวน ๙ คนเช่นเดียวกัน (เพียงแต่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาคนละชุด) จึงทำให้เกิด ข้อสงสัยว่า หากองค์คณะผู้พิพากษาในชั้นต้นลงมติด้วยคะแนนเสียง ๙ ต่อ ๐ วินิจฉัยว่าจำเลยมีความผิด แต่องค์คณะของศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียง ๕ ต่อ ๔ ว่าจำเลยไม่มีความผิด ก็อาจจะทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นหรือยอมรับนับถือในคำพิพากษา เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาเหมือนกันแต่ตัดสินคดีไปคนละแนวทางกัน ซึ่งหากกำหนดให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาย่อมจะไม่เกิดปัญหานี้ เนื่องจากจำนวนของผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะระหว่างชั้นต้นกับชั้นอุทธรณ์ มีความแตกต่างกันมาก (ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีผู้พิพากษาที่ถือเป็นองค์คณะจำนวนมาก)

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมวิธีการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า จากการที่ได้ รับทราบข้อมูลและข้อคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลฎีกาต่อบทบัญญัติเรื่องการอุทธรณ์นั้น

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่และวรรคห้า กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่า แม้จะกำหนดให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่การวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของ ศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ดังนั้น ในชั้นการ พิจารณาตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้คงไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมให้ขัดกับหลักการที่ กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้

(๒) สำหรับประเด็นข้อห่วงกังวลเรื่องสถานะของความเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาเหมือนกัน ทั้งใน องค์คณะชั้นต้นและองค์คณะที่พิจารณาอุทธรณ์นั้น แท้จริงแล้วสถานะของศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษา ย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายว่าได้กำหนดให้เริ่มการพิจารณาคดีที่ศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาใดเป็นลำดับแรก ศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษานั้นก็ต้องถือว่าเป็นศาลชั้นต้น ส่วนศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาที่วินิจฉัย อุทธรณ์ต่อจากศาลหรือองค์คณะผู้พิพากษาชั้นต้นก็ต้องถือว่าเป็นศาลอุทธรณ์ หลักการนี้ก็กันไป ในทำนองเดียวกับการกำหนดให้คดีบางประเภทเริ่มต้นที่ศาลอุทธรณ์นั่นเอง โดยในเรื่องนี้อาจต้องแก้ไข โดยการที่องค์กรศาลควรหารือร่วมกันในแนวทางการเลือกผู้พิพากษารายหนึ่งรายใดเป็นองค์คณะผู้ พิจารณาในชั้นต้นและองค์คณะในชั้นอุทธรณ์ให้เหมาะสม มิให้เกิดกรณีที่องค์คณะผู้พิพากษาในชั้นต้น ประกอบไปด้วยรองประธานศาลฎีกาหรือประธานแผนกต่าง ๆ ในศาลฎีกา เพราะสิ่งที่จะกำหนดไว้ใน ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้คงมีแต่เพียงระดับตำแหน่งของผู้พิพากษาศาลฎีกาที่จะเป็น องค์คณะในชั้นอุทธรณ์เท่านั้น (ตามร่างมาตรา ๖๒ วรรคแรก ที่กำหนดไว้ให้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา หัวหน้าคณะในศาลฎีกา)

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาส่วนหนึ่งห่วงกังวลคงไม่ใช่เรื่องสถานะความเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาเหมือนกัน แต่เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติว่า “คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา...” ส่วนในวรรคห้าบัญญัติไว้ว่า “การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคสี่ ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา...” อันจะเห็นว่าเฉพาะ “การวินิจฉัยอุทธรณ์” ที่ให้กระทำโดยองค์คณะของศาลฎีกา ดังนั้น หากจะให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริงอาจต้องกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในฐานะที่เป็นผู้รับอุทธรณ์ตามวรรคสี่เป็นผู้วินิจฉัยเสียก่อนว่าจะรับอุทธรณ์ของคู่ความหรือไม่ หากรับอุทธรณ์จึงดำเนินการเลือกองค์คณะของศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป อย่างไรก็ตาม โดยความเห็นส่วนตัวก็พิจารณาได้ในอีกแง่มุมหนึ่งเช่นกันว่า หากกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับอุทธรณ์หรือไม่ แล้วที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่าไม่ควรรับอุทธรณ์เช่นนี้จะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากจะกำหนดขั้นตอนในชั้นรับหรือไม่รับอุทธรณ์โดยให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาก็ไม่ขัดข้อง เนื่องจากเมื่อจะมีการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็ต้องดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา ตามที่รัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า หากการกำหนดขั้นตอนการรับหรือไม่รับอุทธรณ์ดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญก็เห็นพ้องด้วยที่จะกำหนดไว้ เนื่องจากจะทำให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาได้พิจารณาเสียก่อนว่าอุทธรณ์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งไม่เป็นสาระ อย่างไรก็ตาม หากกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะรับหรือไม่รับอุทธรณ์ ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีกรณีในที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกามีความเห็นไม่รับอุทธรณ์

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

(๑) หากกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะรับหรือไม่รับอุทธรณ์ย่อมต้องเป็นดุลพินิจของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา

(๒) เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นคู่ความในคดีมีสิทธิในเรื่องการอุทธรณ์ดีกว่าจำเลยในคดีอาญาทั่วไป เพราะไม่ถูกจำกัดห้ามอุทธรณ์โดยอัตราโทษขั้นต่ำ ดังนั้น จึงมีข้อพิจารณาว่าหากกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกามีดุลพินิจรับหรือไม่รับอุทธรณ์จะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

(๓) การกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาพิจารณารับหรือไม่รับอุทธรณ์ยังมีข้อพิจารณาในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลในสำนวนขององค์คณะผู้พิพากษาในชั้นต้นซึ่งควรเป็นความลับ และรู้เฉพาะในวงอันจำกัด

ในการนี้ จึงขอให้นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา นำประเด็นดังกล่าวนี้เข้าหารือในที่ประชุมผู้พิพากษาศาลฎีกาในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่าควรกำหนดขั้นตอนการพิจารณารับหรือไม่รับอุทธรณ์ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ หรือสามารถนำไปออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ที่มีอำนาจพิจารณาและหลักเกณฑ์การพิจารณารับหรือไม่รับอุทธรณ์

๓.๑ พิจารณาข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๓.๑.๑ ข้อคิดเห็นของศาลยุติธรรม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นควรพิจารณาข้อคิดเห็นของศาลยุติธรรมไปพร้อมกับการพิจารณาบทบัญญัติต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในการประชุมครั้งต่อไป ในการนี้จึงมีมติมอบหมายให้กรมการวิสามัญทุกท่านนำเอกสารข้อคิดเห็นของศาลยุติธรรมไปศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาเมื่อถึงบทบัญญัตินั้น ๆ ในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๑.๒ ข้อคิดเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อคิดเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดตรงกับคำแปรญัติติของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงเห็นควรให้ยกข้อคิดเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดไปพิจารณาพร้อมกับการพิจารณาคำชี้แจงประกอบคำแปรญัติติของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ในวาระต่อไป

๓.๑.๔ ข้อคิดเห็นของสภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อคิดเห็นของสภานายความแล้ว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องหลักการและเหตุผลของกฎหมาย ระบบการพิจารณาคดีของศาลที่ใช้ระบบไต่สวน เขตอำนาจศาล องค์คณะผู้พิพากษา การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน การดำเนินคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การกำหนดให้มีผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี การอุทธรณ์ การบังคับคดี ตลอดจนบทเฉพาะกาล

สำหรับประเด็นที่ไม่เห็นด้วยนั้น เป็นเรื่องการดำเนินคดีอาญาที่กำหนดให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาศาล ด้วยเหตุผลที่ว่ากรณีที่มีตัวจำเลยมาศาลจะเป็นการ

ศุภกิจ

คุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีและพิจารณาคดีตามหลักมาตรฐานสากลเรื่องสิทธิมนุษยชน อีกทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่จำเลยสามารถต่อสู้และพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้อย่างเต็มที่

ในการนี้ ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อคิดเห็นกรณีเห็นด้วยหลายประเด็นมีบัญญัติไว้แล้วในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ บางประเด็นต้องนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่วนประเด็นที่ไม่เห็นด้วยนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยและให้โอกาสแก่จำเลยได้ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อบทที่ ๑๔ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๓.๑.๓ ข้อคิดเห็นของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ดังนี้

(๑) ประเด็นการดำเนินคดีกับกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีจ้องใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจ้องใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามร่างมาตรา ๑๐ (๔) ไม่ได้กำหนดชัดเจนว่า ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา มีเพียงร่างมาตรา ๕๖ วรรคท้าย ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้”

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากข้อสังเกตของสำนักงาน ป.ป.ช. ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า มาตรา ๑๐ (๔) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังไม่ได้เขียนถ้อยคำให้ชัดเจนว่าคดีเหล่านี้อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีปรากฏเฉพาะในมาตรา ๕๖ วรรคท้าย จึงยังไม่มี ความชัดเจนว่าตกลงแล้วคดีที่กรรมการ ป.ป.ช. จ้องใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจ้องใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบจะเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ทราบดีว่าแม้จะเขียนไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคท้าย แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือเขียนไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หากกำหนดเป็นอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง

การเมืองแล้ว ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็สามารถรับคดีเหล่านี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีความกังวลในเรื่องนี้ ก็สามารถไปกำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ชัดเจนได้ว่าให้คดีเหล่านี้มาขึ้นศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ว่ากระทำความผิดทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ตามร่างมาตรา ๑๐ (๒) นั้น มีความหมายรวมถึง การกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอื่น เช่น ในฐานะประธานอนุกรรมการไต่สวนหรือในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ฯลฯ ด้วยหรือไม่ เนื่องจากการดำเนินการในฐานะดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเห็นควรเป็นอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะพิจารณาพิพากษาในเรื่องดังกล่าวด้วย

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อสังเกตข้อที่ (๒) นี้ เกิดขึ้นจากปัญหาการตีความของศาล โดยที่แต่เดิมนั้นการดำเนินคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะที่เป็นการใช้อำนาจของกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ศาลตัดสินเสมอมาว่าหากกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. กระทำความผิดข้างต้นต้องฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ต่อมามีคดีเรื่องหนึ่งที่เพิ่งเกิดขึ้น คือ ผู้เสียหายกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะประธานอนุกรรมการไต่สวน หรือในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยไปฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งเป็นศาลชั้นต้นพิพากษาว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่เมื่อมีการอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ตัดสินว่าผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ในลักษณะทำนองที่ว่าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะยื่นฟ้องได้ด้วย

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการสิทธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า ประเด็นข้างต้น ศาลอุทธรณ์คงจะตีความว่าเป็นสิทธิของผู้เสียหายตามมาตรา ๒๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น แม้จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินคดีกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ แต่ก็ไม่ได้ตัดอำนาจของผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งก็มีนัยกฎหมายจำนวนไม่น้อยที่เห็นด้วยกับการตีความเช่นนี้ แต่โดยความเห็นส่วนตัวแล้วไม่เห็นพ้องด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้เปิดช่องให้ผู้เสียหายขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการสูงสุดหรือไม่

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. การฟ้องกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้ดำเนินคดี ณ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพียงที่เดียว ไม่ควรแยกได้เป็น ๒ ช่องทางเช่นนี้ เนื่องจากการดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการบัญญัติกระบวนการไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นไว้ข้างต้น ศาลในคดีดังกล่าวอาจยึดหลักว่าหากเป็นการที่กรรมการ ป.ป.ช. ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญต้องดำเนินคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่หากเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารงานบุคคลขององค์กรต้องไปดำเนินคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมอาจต้องกระทำในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะเหมาะสมกว่าโดยกำหนดให้ชัดเจนว่าคดีที่กรรมการ ป.ป.ช. กระทำความผิดทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอื่น เช่น ในฐานะประธานอนุกรรมการไต่สวนหรือในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ให้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนในมาตรา ๑๐ (๔) คงกระทำได้เพียงการเขียนบทवादในลักษณะที่ว่า ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้

นายธรรมบุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ไปเขียนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้นพอที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ ก็ไม่ได้เขียนบทรองรับในเรื่องนี้ไว้เช่นกัน แต่คดีก็ยังสามารถมาดำเนินการที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การเขียนบทกวาดในลักษณะดังกล่าว มีข้อพิจารณาว่าจะเป็นการเขียนขยายอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่ เนื่องจากอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกี่ยวกับประเภทของคดีที่จะรับไว้พิจารณาพิพากษาย่อมเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด กล่าวโดยเฉพาะแล้วก็เสมือนว่าเป็นศาลที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักการแล้ว ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ตามมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การเขียนถ้อยคำในลักษณะที่เป็นการขยายความเกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญก็อาจทำให้เกิดเป็นปัญหาการตีความว่า จะเป็นการเขียนถ้อยคำที่เกินเลยไปกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้กล่าวสรุปว่า ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นไปในแนวทางเดียวกันแล้วว่า การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องนี้ควรดำเนินการในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะเหมาะสมกว่า โดยระบุให้ชัดเจนว่าหากมีกรณีกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช. กระทำความผิดทางอาญาที่เป็นกรปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอื่น เช่น ในฐานะประธานอนุกรรมการไต่สวนหรือในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ให้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๑๐ (๓) กรณีมีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มีใช้บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด หากมีการแยกฟ้องคดีเฉพาะตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลอาญาอื่น โดยยังไม่ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้หรือไม่

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ในอดีตก็เคยมีคดีเรื่องหนึ่งที่แยกฟ้องตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในภายหลัง โดยฟ้องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปก่อน ซึ่งในขณะนั้นนักกฎหมายก็มีความเห็นแตกต่างกันว่าจะสามารถฟ้องคดีกับบุคคลเหล่านี้แยกกันได้หรือไม่ แต่สุดท้ายก็แปลความว่าสามารถฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แม้ไม่มีตัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีนั้นก็ตาม

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า การที่คดีตามข้อสังเกตดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับการบรรยายฟ้อง แต่โดยหลักแล้วการดำเนินคดีต่อการกระทำความผิดใดก็ตาม ไม่ควรแยกออกเป็น ๒ ศาล โดยการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนควรอยู่ที่ศาลเดียว

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๑๐ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า “คดีที่มีมูลกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ...” เป็นบทบัญญัติที่ให้ฟ้องตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนได้ และจะเป็นบทที่แก้ไขปัญหาเรื่องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่มาปรากฏตัวหรือหลบหนีไปแล้วก่อนที่จะมีการฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้สามารถฟ้องคดีกับตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาได้

(๔) ประเด็นเกี่ยวกับการยื่นฟ้องและการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๖ ที่กำหนดให้ใช้หลักการยื่นฟ้องและการพิจารณาคดีโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ถูกกล่าวหา มาศาล โดยเมื่อศาลรับฟ้องไว้พิจารณาแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำอายุความตามบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับการพิจารณาคดี จึงมีข้อสังเกตว่าหากเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย และจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว กรณีดังกล่าวจะต้องนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ มาใช้บังคับด้วยหรือไม่

ประเด็นดังกล่าวนี้ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า คณะกรรมการวิสามัญได้เพิ่มมาตรา ๒๔/๑ ขึ้นใหม่ ซึ่งก็มีสาระสำคัญครอบคลุมมาตรา ๙๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

(๕) ประเด็น “คดีร่ำรวยผิดปกติ” ตามมาตรา ๑๐ (๑) หมายความว่ารวมถึง การยื่นคำร้องกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ สืบเนื่องจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่ เนื่องจากตามร่างเดิมไม่ได้ระบุกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติไว้ด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า จากการที่ได้สอบถามข้อมูลจากผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” มีความหมายรวมถึงการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติอยู่ด้วยแล้ว จึงได้ตัดคำว่า “มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ” ออกไป ซึ่งในประเด็นนี้ก็ได้มีการตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยแล้วเช่นกัน

นายธรรมนูญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องนี้ต้องไปบัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตว่า กรณีร่ำรวยผิดปกตินั้นรวมถึงการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนเพิ่มเติมว่า คำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” นี้ รวมถึงกรณีหนี้สินลดลงผิดปกติด้วยหรือไม่

นายธรรมนูญ เรื่องดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลว่า การมีหนี้สินลดลงผิดปกติย่อมรวมอยู่ในความหมายของการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และรวมถึงการร่ำรวยผิดปกติด้วยอยู่แล้ว เพราะเมื่อหนี้สินลดลงย่อมเท่ากับว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น

(๖) ประเด็นบทนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เนื่องจากในเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ทั้งหมด ไม่มีส่วนใดที่ระบุถึงประธาน ป.ป.ช. ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ ที่ระบุให้ประธาน ป.ป.ช. เป็นผู้ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุด

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า คณะกรรมการการวิสามัญได้ตัดนิยามคำว่า “ประธาน ป.ป.ช.” ออกแล้ว

(๗) ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ ที่กำหนดจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาไว้ที่จำนวน ๙ คน แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ กำหนดให้องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๙ คน จึงตั้งข้อสังเกตว่ามาตรา ๑๑ อาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ประเด็นดังกล่าวนี้ได้เคยพิจารณาไปแล้ว ประกอบกับได้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอแปรญัตติไว้เช่นกัน ดังนั้น จะนำไปพิจารณาร่วมกับวาระการพิจารณาคำแปรญัตติเสียในคราวเดียว

๓.๑.๔ ข้อคิดเห็นของเนติบัณฑิตยสภา

เนื่องจากนายเนติบัณฑิตยสภา ได้ทำความเห็นในนามสำนักงานศาลยุติธรรมไปพร้อมกันในคราวเดียวด้วยแล้ว ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้นำความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาเมื่อถึงบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นนั้นต่อไป

๓.๑.๕ ข้อสังเกตและประเด็นของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อสังเกตและประเด็นของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติในประเด็นต่าง ๆ อันได้แก่ ประเด็นการไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้องศาลหรือในวันพิจารณาคดี ประเด็นเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประเด็นเกี่ยวกับการฟ้องคดีของอัยการ ประเด็นเรื่องอายุความในการฟ้องคดีและอายุความในการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๘ ประเด็นการฟ้องคดีที่อาจส่งผลกระทบต่อข้าราชการ ประเด็นการพิจารณาคดีโดยระบบไต่สวน และประเด็นเรื่องการถอนฟ้องคดี ซึ่งประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น เป็นประเด็นที่ที่ประชุมได้เคยหยิบยกขึ้นพิจารณามาแล้วตั้งแต่ในชั้นการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ซึ่งหลายประเด็นก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บางประเด็นผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และผู้แทนศาลยุติธรรมก็ได้ชี้แจงไว้แล้ว ทั้งนี้ตามที่ปรากฏในเอกสารสรุปประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๑.๖ พิจารณาข้อเสนอ เรื่อง “หลักการสำคัญ เพื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๐ ฉบับ” ซึ่งนำเสนอโดยนายฐิติพงศ์ อัศวเลิศสมจิต สมาชิกกลุ่มปฏิรูปประเทศไทยสู่ความยั่งยืน

ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้ว เห็นว่าข้อเสนอทั้ง ๑๒ ประการตามเอกสารไม่ได้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

๓.๒ พิจารณาคำชี้แจงประกอบคำแปรญัตติของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอแปรญัตติจำนวน ๒ ราย ได้แก่ ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริการ และนายเจตน์ ศิรธรานนท์ โดยในการพิจารณาคำชี้แจงประกอบคำแปรญัตติปรากฏผล ดังนี้

๓.๒.๑ คำแปรญัตติของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริการ

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ ดังนี้

“มาตรา ๒๖ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีตราออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ยังไม่ได้ตัวมา ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

.....”

โดยร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้เหตุผลประกอบคำแปรญัตติว่า

๑) ในทางปฏิบัติ การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีการขอต่อศาลเพื่อออกหมายจับ หรือมีโอกาสน้อยมากที่จะขอให้ศาลออกหมายจับ แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีช่องทางในการร้องขอให้ศาลออกหมายจับได้ ในกรณีที่ได้ออกหมายเรียกผู้ถูกกล่าวหาให้มาพบคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วไม่มาพบโดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่ได้มีการขอออกหมายจับเช่นกัน

๒) ระยะเวลาพิจารณาสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ของอัยการสูงสุดมีค่อนข้างจำกัด คือ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น หากกำหนดให้อัยการสูงสุดต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้ออกหมายจับด้วยย่อมทำให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินคดี

๓) ผู้ถูกกล่าวในคดีเหล่านี้ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในชั้นการออกหมายเรียกให้มาพบและให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนใหญ่บุคคลเหล่านี้จะมาพบ และผู้ถูกกล่าวหาบางรายอาจไม่ได้เจตนาหลบหนีเลย เพียงแต่เกิดมีเหตุใดเหตุหนึ่งเกิดขึ้น ทำให้ไม่อาจมาศาลได้ในวันยื่นฟ้อง เช่นนี้แล้ว ก่อนหน้านั้นย่อมไม่มีเหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไปขอศาลให้ออกหมายจับได้ดังนั้น โอกาสที่จะออกหมายจับเพราะเหตุที่ไม่มาตามหมายเรียกจึงเป็นไปได้น้อย

๔) การเขียนไว้ตามร่างเดิมเช่นนี้ ยังคงมีช่องว่าง คือ ก่อนวันยื่นฟ้องและในวันยื่นฟ้องอาจไม่มีเหตุที่จะขอให้ศาลออกหมายจับได้เลย เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี กรณีจะเป็นปัญหาขึ้นเมื่อในวันยื่นฟ้องคดีใกล้ขาดอายุความแล้ว เช่น ในวันยื่นฟ้องเป็นวันสุดท้ายที่จะครบกำหนดอายุความ แต่ในวันนั้นเองยังไม่มีศาลออกหมายจับไว้เลย คดีก็อาจขาดอายุความได้หากต้องรอให้ศาลออกหมายจับก่อน

๕) การนำเงื่อนไขเรื่องการออกหมายจับมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าศาลจะรับฟ้องไว้ได้หรือไม่ อาจกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการ เนื่องจากบางรายอาจไม่ได้มีพฤติการณ์หลบหนีหรือมีเจตนาที่จะหลบหนีแม้แต่น้อย แต่กลับต้องถูกออกหมายจับเสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าเงื่อนไขในการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้อง ซึ่งก็จะทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องเสียประวัติ เพราะเท่ากับว่าเคยถูกศาลออกหมายจับมาแล้ว แม้ภายหลังศาลจะพิพากษาว่าบุคคลนั้นบริสุทธิ์ก็ตาม

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ
ได้ให้ข้อมูลว่า

๑) คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๖ แล้ว โดยเพิ่มเหตุในเรื่อง “การประวิงคดี” เข้าไปเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งนอกเหนือจากเงื่อนไขเรื่องการออกหมายจับ ทำให้มีผลทางกฎหมายเป็นว่า โดยหลักการแล้ว การฟ้องคดีต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๕ ดังนั้น หากผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดไม่ต้องการให้มีการออกหมายจับตน ก็ต้องมาศาลในวันยื่นฟ้องตามที่ในทางปฏิบัติได้มีการนัดหมายไว้กับอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ถ้าไม่มาศาลก็ต้องถูกออกหมายจับ แต่ถ้าไม่มาศาลแม้ยังไม่มีศาลออกหมายจับไว้ แต่มีพฤติการณ์ประวิงคดี ศาลก็สามารถรับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้

๒) คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้มีการตั้งข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้การยื่นฟ้องคดีโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาศาลต้องมีหมายจับ (เงื่อนไขประการหนึ่ง) ดังนั้น ก็ควรกำหนดกระบวนการออกหมายจับไว้ตั้งแต่ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องส่งสำเนาหมายจับแนบไว้ในสำนวนการไต่สวน เพื่อให้อัยการสูงสุดใช้ประกอบการยื่นฟ้องคดีต่อศาลด้วย

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า นอกจากที่คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญได้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า “ประวิงคดี” ไว้แล้วในมาตรา ๒๖ คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญยังเพิ่มเหตุที่ศาลจะรับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาศาลได้ในวันยื่นฟ้องอีกเหตุหนึ่ง คือ “การที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันสมควร” ซึ่งเป็น

หลักการในทำนองเดียวกันกับมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันจะทำให้การพิจารณาเรื่องศาลจะรับฟ้องไว้ได้หรือไม่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า

๑) ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกรณีตามมาตรา ๒๖ มีโอกาสเป็นไปได้น้อย ซึ่งจะเป็นปัญหาก็แต่กรณีเดียว คือ วันยื่นฟ้องเป็นวันที่คดีใกล้ขาดอายุความ

๒) หากเพิ่มเติมเหตุเรื่อง การไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควรไว้อีกเหตุหนึ่ง ก็ไม่ขัดข้อง เพราะจะทำให้เงื่อนไขของการที่ศาลจะรับฟ้องคดีไว้โดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันยื่นฟ้องนั้นครบถ้วนสมบูรณ์

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า หากแก้ไขตามที่คณะกรรมการวิสามัญมีมติไว้ รวมถึงข้อเสนอของนายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญแล้ว ผลทางกฎหมายตามมาตรา ๒๖ คือ ศาลจะรับฟ้องไว้โดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันยื่นฟ้อง หาก ๑) ได้เคยมีการออกหมายจับไว้แล้ว หรือ ๒) อาจไม่มีการออกหมายจับไว้แต่การไม่มาศาลดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์ประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร เช่นนี้ศาลก็รับฟ้องไว้ได้ใช่หรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ผลทางกฎหมายตามมาตรา ๒๖ ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วจะทำให้การออกหมายจับไม่ใช่เงื่อนไขเพียงประการเดียวที่ศาลจะรับฟ้องหรือไม่รับฟ้อง ดังนั้น หากแม้ไม่เคยมีการออกหมายจับไว้ อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็อาศัยเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเพราะมีพฤติการณ์ประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุอันควรยกขึ้นให้ศาลเห็นเพื่อให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

(๒) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗ ดังนี้

“มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมีตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับฟ้องแล้ว **และเห็นกรณีที่ศาลยังมิได้ออกรหัสลับ** ให้ศาลออกหมายจับและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าจำเลยไม่ตั้งใจที่จะให้มีการพิจารณาต่อหน้าจำเลย และไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

..... ฯลฯ.....”

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ได้ให้เหตุผลประกอบคำแปรญัตติในมาตรานี้ว่า

๑) สืบเนื่องจากมาตรา ๒๖ ตามร่างเดิม ที่กำหนดให้ศาลรับฟ้องไว้พิจารณาได้ หากมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้ว แต่มาตรา ๒๗ กลับกำหนดให้ศาลออกหมายจับซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

๒) หมายจับที่ออกไว้ตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องคดี ตามมาตรา ๒๖ คงเป็นกรณี หมายจับที่ศาลออกให้เพราะไม่มาพบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งไม่ใช่หมายจับที่ออกให้เพื่อส่งตัวมาฟ้องศาล ดังนั้น จึงขอซักถามเพื่อความชัดเจนว่าหมายจับที่ออกตามมาตรา ๒๖ กับหมายจับที่ออกตามมาตรา ๒๗ เป็นกรณีเดียวกันหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ

ได้ให้ข้อมูลว่า

๑) คณะกรรมการการวิสามัญ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ แล้ว เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมาการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดี

โดยยังมีตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ศาลประทับรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว และเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้ออกหมายจับจำเลยและพิชิตระดมพิพดษคดีต่อไปได้ โดยถือว่าตัวผู้ไม่ติดใจที่จะให้มีคดีพิชิตระดมต่อหน้าผู้เสียหาย แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะตั้งทนายความ มรดตเว้นคดีแทนตนได้ โดยให้ศาลสดรชยงนไว้ และให้ศาลมีอำนาจคดีพิชิตระดมและ พินพดษต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทตต่อหน้าผู้เสียหายและให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและจับกุม จำเลยรายงานผลการติดตามจับกุมเป็นระยะตามที่ศาลกำหนด

ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลยและได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้อง กระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้

..... ฯลฯ.....”

๒) สำหรับประเด็นที่ว่าหมายจับที่ออกตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ จะ ซ้ำซ้อนหรือไม่นั้น หมายจับตามมาตรา ๒๖ คือ การออกหมายจับในชั้นตอนผู้ถูกกล่าวหาที่ยังไม่มีฐานะ เป็นจำเลย แต่ในมาตรา ๒๗ หมายจับ คือ หมายจับที่ศาลออกให้เพื่อเอาตัวจำเลยมาศาล ซึ่งเป็นคนละกรณี

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ได้แสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำตามมาตรา ๒๗ ที่คณะกรรมการการวิสามัญแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่าทำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว แต่ในชั้นนี้ได้ตั้งประเด็นข้อซักถามเพิ่มเติมว่า โดยปกติแล้ว ก่อนที่จะออกหมายจับ ควรจะต้องมีการออกหมายเรียกให้จำเลยมาศาลก่อนหรือไม่ เนื่องจากหากเขียน ถ้อยคำไว้เพียงเท่านี้ ย่อมทำให้มีผลเป็นว่าเมื่อศาลรับฟ้องตามมาตรา ๒๖ แล้ว ศาลจะต้องออก

รับ

หมายจับจำเลยทันที ซึ่งอาจจะไม่เป็นธรรมกับกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยไม่ได้มีเจตนาไม่มาศาลในวันยื่นฟ้อง แต่วันฟ้องเกิดเหตุใด ๆ ก็ตามที่ทำให้จำเลยไม่อาจมาศาลได้

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความเห็นว่า การที่ศาลจะออกหมายจับตามมาตรา ๒๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของมาตรา ๒๖ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่ยื่นฟ้องโดยไม่มีตัวจำเลยมาแต่แรก ซึ่งการที่ศาลจะรับฟ้องในกรณีไม่มีตัวจำเลยมาศาลได้นั้น ย่อมอยู่ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา ๒๖ คือ จำเลยต้องมีพฤติการณ์ว่าจะหลบหนี หรือประวิงคดี ซึ่งเมื่อได้ความเช่นนั้นแล้วย่อมเข้าเงื่อนไขที่ศาลจะออกหมายจับได้ทันทีตามมาตรา ๒๗

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า หากเป็นกรณีที่จำเลยมีพฤติการณ์หลบหนีหรือจะหลบหนี หรือประวิงคดีคงไม่เกิดปัญหา เพราะอยู่บนพื้นฐานของหลักคิดที่ว่าศาลสามารถออกหมายจับได้ทันทีหลังจากรับฟ้องไว้แล้ว แต่หากเป็นกรณีที่ศาลรับฟ้องโดยอาศัยเหตุเรื่องการเคยออกหมายจับไว้ ซึ่งศาลอาจเคยออกหมายจับไว้เพราะเหตุอื่นไม่ใช่เพราะเหตุที่จำเลยจะหลบหนี ครั้นเมื่อถึงวันยื่นฟ้องผู้ถูกกล่าวหามาศาลไม่ได้เนื่องจากมีเหตุจำเป็นจริง ๆ แล้วศาลออกหมายจับจำเลยหลังจากรับฟ้องไว้ทันทีน่าจะไม่เหมาะสมนัก ดังนั้น จึงควรมีการเขียนถ้อยคำที่เป็นเงื่อนไขไว้ว่าก่อนศาลออกหมายจับ ศาลอาจดำเนินการบางอย่างก่อนที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้ทราบแล้วแต่จำเลยก็ยังไม่มาศาล ศาลจึงออกหมายจับต่อไป

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เหตุผลที่ผู้แปรญัตติได้นำเสนอนั้นมีน้ำหนักพอสมควร เช่น ในวันยื่นฟ้องจำเลยป่วยหนักมากไม่สามารถเดินทางมาศาลได้ และมีแพทย์ลงความเห็นรับรองด้วยว่าห้ามเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งหากเทียบเคียงกับการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วจะพบว่า การออกหมายจับจะใช้ในกรณีที่จำเลยจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ดังนั้น ในกรณีนี้หากกำหนดไว้ว่าเมื่อรับฟ้องตามมาตรา ๒๖ แล้วให้ศาลออกหมายจับทันที ย่อมเท่ากับว่าเป็นการกำหนดให้ศาลออกหมายจับทั้งที่จำเลยยังไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า

- ๑) เงื่อนไขตามมาตรา ๒๖ ที่คณะกรรมการวิสามัญได้เพิ่มขึ้นใหม่นี้ ไม่ใช่เรื่องที่ถูกกล่าวหาจะพิสูจน์กับศาล แต่เป็นเรื่องที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแสดงให้เห็นว่า ได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว (มีการนัดหมายกับผู้ถูกกล่าวหาอย่างดีแล้ว) แต่จำเลยไม่มาศาล
- ๒) ตามมาตรา ๒๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เป็นร่างที่ผู้แทนศาลยุติธรรมได้ยกสร้างขึ้น โดยกำหนดให้ออกหมายจับใหม่ เพราะการเริ่มต้นนับอายุความจะแตกต่างกัน ซึ่งข้อสังเกตของผู้แปรญัตติ

ถือว่ามิเหตุมีผล เนื่องจากหากเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วยังต้องมีการออกหมายเรียก (แจ้งให้จำเลยทราบ) หากไม่มาตามกำหนดนัด ศาลจึงออกหมายจับ ดังนั้น ในชั้นนี้อาจแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ ได้ว่า เมื่อศาลรับฟ้องตามมาตรา ๒๖ แล้ว ให้ศาลแจ้งให้จำเลยมาศาล หากจำเลยไม่มาศาลจึงให้ศาลพิจารณาคดีได้ต่อไป

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมาธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ข้อเสนอของผู้แปรญัตติเป็นเรื่องที่ควรพิจารณา เนื่องจากหากได้ความว่าจำเลยป่วยจริงหรือไม่สามารถมาศาลได้ด้วยเหตุใด ๆ อย่างแท้จริง ย่อมเท่ากับจำเลยอ้างได้ว่าเขามีเหตุสมควรที่จะไม่มาศาล คือ ใช้ยกชั้นอ้างต่อศาลได้ว่าศาลออกหมายจับโดยไม่ชอบ ซึ่งจะมีผลทางกฎหมายกับวันยื่นฟ้องคดีที่จะถือว่าโจทก์ได้ยื่นฟ้องโดยชอบ อันจะทำให้อายุความสะดุดหยุดลง

นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล กรรมาธิการวิสามัญและที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นฟ้องด้วยว่า กรณีที่ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมาธิการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นดังกล่าวย่อมเกิดขึ้นได้ เช่น อัยการสูงสุดนัดยื่นฟ้องกับจำเลยให้จำเลยไปศาลในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ จำเลยมีหนังสือยื่นต่ออัยการสูงสุดว่าจำเลยถูกรถชน ต้องรักษาตัวอีก ๒ อาทิตย์ โดยมีแพทย์รับรองการเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลดังกล่าว ซึ่งก็นับได้ว่าที่ไม่มาศาลนั้นมีเหตุแก้ตัวอันควร จำเลยก็สามารถยกเหตุนี้ขึ้นอ้างต่อศาลได้ว่าเหตุที่ไม่มาศาลนั้นเพราะตนมีเหตุแก้ตัวอันควร และกรณีย่อมจะมีผลไปถึงเรื่องอายุความฟ้องคดีหากในวันที่ยื่นฟ้องนั้นเป็นวันครบกำหนดอายุความ

ผลการพิจารณาคำแปรญัตติของร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหารสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการเห็นด้วยในหลักการและได้แก้ไขให้แล้ว ผู้แปรญัตติพอใจ โดยไม่สงวนคำแปรญัตติทั้ง ๒ มาตรา

๓.๒.๒ คำแปรญัตติของนายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ขอแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือ

ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนห้าคนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่
เกินเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี

..... ฯลฯ.....”

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้เหตุผล
ประกอบคำแปรญัตติว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า
“ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วย
ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรง
ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน
แต่ไม่เกินเก้าคนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี” แต่ตามร่างมาตรา ๑๑ ที่เสนอมากลับกำหนดให้
องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ซึ่งการกำหนดไว้เช่นนี้ผู้แปรญัตติเห็นว่าอาจ
ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕

โดยในประเด็นนี้ผู้แปรญัตติได้เคยอภิปรายไว้แล้วในการพิจารณาวาระที่ ๑
ชั้นรับหลักการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้
ให้เหตุผลในครั้งนั้นว่า จำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะผู้พิพากษาที่กำหนดไว้ ๙ คนนี้ เป็นจำนวนผู้
พิพากษาที่เสนอโดยศาลยุติธรรม ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงไม่ขัดข้องและเห็นชอบตามที่
เสนอ ด้วยเหตุนี้จึงได้ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๑ ให้สอดคล้องกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๕ ดังกล่าว

นายศุภกิจ แย้มประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วย
ทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้ให้ข้อมูลว่า ในชั้นยก
ร่างของศาลยุติธรรม ศาลยุติธรรมยกร่างและตีความว่าจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะ คือ ๕ - ๙ คน
โดยให้เลือกเป็นรายคดี ซึ่งจำนวนผู้พิพากษาในแต่ละองค์คณะจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้นจะพิจารณา
จากความยุ่งยากซับซ้อนของแต่ละคดี แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เข้าสู่ชั้นการ
พิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้
กำหนดจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะไว้เป็นการแน่นอน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้เสนอ
แนวทางเลือกให้ศาลยุติธรรมพิจารณาความเหมาะสมระหว่าง ๗ คน หรือ ๙ คน ซึ่งศาลยุติธรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่า จำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะ จำนวน ๙ คน น่าจะเหมาะสมมากกว่า โดยได้มีการ
กำหนดไว้ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้มีผู้พิพากษาเหลือในองค์คณะ
ไม่น้อยกว่า ๗ คน ก็ให้องค์คณะผู้พิพากษาที่เหลือนั้นทำหน้าที่ต่อไปได้ เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่าเป็นที่ประเด็นเรื่องความยากง่ายของคดีนั้น เห็นว่าเป็นข้อที่ควรพิจารณาเนื่องจาก เมื่อพิจารณา มาตรา ๑๐ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว จะพบว่าคดีบางประเภทก็มีความยุ่งยาก ซับซ้อน แต่คดีบางประเภทก็ไม่มี ความยุ่งยากซับซ้อน เช่น คดีจิตใจไม่เย็นบัญญัติทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือ จงใจยื่นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๑๐ (๔) ที่ไม่ใช่คดีซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อน และไม่ต้อง ใช้ผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะถึง ๙ คน การกำหนดไว้เป็นการแน่นอนตายตัวในจำนวนที่มากเช่นนี้ อาจ นำมาซึ่งปัญหาในอนาคตได้ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาที่มีปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งหากใช้ถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญไว้เสียเลยย่อมจะเป็นการยืดหยุ่นกว่า

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดง ความเห็นว่าเป็นที่ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้คำนึงถึงประเด็นปัญหาที่อาจจะ เกิดขึ้นตั้งที่ผู้แปรญัตติได้นำเสนอ โดยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีองค์คณะผู้พิพากษา จำนวน ๕ - ๙ คน ก็คงมีเจตนาให้เกิดความแน่นอนชัดเจน แต่ในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับปริมาณ คดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม คงไม่อาจกำหนดให้ จำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา เพราะจะทำให้การดำเนินการตั้งองค์คณะโดยเฉพาะในเรื่องจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะแต่ ละองค์คณะมีความไม่แน่นอน (โดยหลักแล้วองค์คณะผู้พิพากษาต้องมีความชัดเจนว่าจะมีจำนวนเท่าใด)

สำหรับประเด็นที่ว่า การกำหนดองค์คณะไว้แน่นอนตายตัวเช่นนี้จะขัดกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่งหรือไม่นั้น เห็นว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมาตรา ๑๙๕ วรรคแรก ในตอนท้ายได้ใช้คำว่า “ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

สำหรับวิธีแก้ไขกรณีที่ปริมาณคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาเพิ่มขึ้นเป็น จำนวนมากจนจำนวนผู้พิพากษาที่กำหนดไว้ให้เป็นองค์คณะไม่เหมาะสมอีกต่อไป ก็ต้องดำเนินการโดย เสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

สำหรับประเด็นเรื่องความยุ่งยากซับซ้อนของคดีนั้น คงไม่อาจกล่าวได้อย่าง ชัดเจนว่าคดีประเภทใดที่อยู่ในอำนาจของศาลนี้ มีความยุ่งยากซับซ้อนมากน้อยกว่ากัน เช่น คดีจิตใจไม่ เย็นบัญญัติทรัพย์สินหรือหนี้สินบุคคลทั่วไปอาจมีความเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่ยุ่งยาก แต่หากข้อเท็จจริง เปลี่ยนไปเป็นว่าผู้ที่ไม่เย็นบัญญัติทรัพย์สินหรือหนี้สินเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เช่นนี้คดีดังกล่าวก็ อาจกลายเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เห็นพ้องด้วยกับการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะไว้ให้ชัดเจนตามร่างที่เสนอมานี้ เนื่องจากอำนาจในเรื่องนี้โดยหลักแล้วเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติไม่ควรกำหนดไว้อย่างกว้างเสมือนหนึ่งมอบอำนาจนี้ให้แก่ฝ่ายตุลาการไปกำหนดจำนวนชั้นต่ำชั้นสูงขององค์คณะผู้พิพากษาได้เอง และหากใช้ถ้อยคำตามที่ผู้แปรญัตติเสนอก็อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ข้อกังวลที่ว่าจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะที่มากถึง ๙ คน จะทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการคดีหากต่อไปศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นนั้น คณะกรรมการการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๑ วรรคห้า และมีการเพิ่มความเป็นวรรคหกขึ้นใหม่ เพื่อรองรับกรณีมีเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นมากขึ้นไว้แล้ว

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำหรับข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับปริมาณคดีที่ในอนาคตอาจเพิ่มขึ้นจนไม่สอดคล้องกับจำนวนองค์คณะที่กำหนดไว้ ๙ คนนี้ ไม่น่าจะเกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในส่วนของผู้บริหารท้องถิ่น มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคแล้ว

สำหรับประเด็นเรื่องการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะที่ควรสอดคล้องกับความยากง่ายของคดีนั้น ในทางข้อเท็จจริงศาลคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในแต่ละคดีมากกว่า เช่น คดีจึงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จที่อาจไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากนัก แต่ผลของคดีมีผลกระทบทำให้บุคคลถูกตัดสิทธิทางการเมือง ซึ่งต้องถือว่าค่อนข้างมีผลกระทบที่รุนแรง และหากจะให้ความเป็นธรรมได้อย่างแท้จริงแล้ว ก็ต้องกำหนดจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะไว้ให้มีจำนวนมากพอควร

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า สำหรับการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบนั้น แท้จริงแล้วจำนวนผู้พิพากษาอันเป็นองค์คณะยิ่งมากจะยิ่งชี้แจงต่อประชาชนได้ง่ายกว่า เพราะจะทำให้มีหลักประกันในเรื่องการให้ความเป็นธรรมได้มากกว่า ส่วนประเด็นที่ว่าในอนาคตหากปริมาณคดีมีเป็นจำนวนมากแล้วจะทำให้เกิดปัญหานั้น เห็นว่าหากระบบที่ออกแบบไว้ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพคดีต้องยิ่งน้อยลง แต่หากระบบที่ออกแบบไว้ไม่มีประสิทธิภาพก็จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้มีการหารือในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๓.๓ การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๒๘

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การรื้อฟื้นคดีตามมาตรา ๒๘ ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งเป็นการนำเอา หลักการเรื่องการรื้อฟื้นคดีของต่างประเทศมาใช้ (ฝรั่งเศส) แต่การนำมาใช้นั้นไม่ได้นำมาใช้ทั้งหมด เช่น การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ของฝรั่งเศสกำหนดให้เป็นสิทธิของจำเลย แต่ตามร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาล หรือในเรื่องระยะเวลาการรื้อฟื้นคดีก็มีความ แตกต่างกันโดยของฝรั่งเศสกำหนดให้ขอรื้อฟื้นคดีได้ภายในอายุความ แต่ตามร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้รื้อฟื้นคดีได้ภายใน ๑ ปี

๓.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล

ที่ประชุมได้มีการหารือเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล ตามมาตรา ๖๗ เป็นการ เบื้องต้น ซึ่งก็มีประเด็นต้องพิจารณา ดังนี้

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า โดยหลักทาง ทฤษฎีเต็มแล้ว กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อมีผลใช้บังคับแล้ว ย่อมสามารถใช้บังคับแก่คดีที่อยู่ ระหว่างการพิจารณาได้ทันที เพราะในทางวิชาการแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องกระบวนการให้ความเป็นธรรม แต่หลักการใหม่ก็มีการให้ความเห็นว่าต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไปว่าเรื่องไหนที่บังคับใช้แล้ว ผู้ที่อยู่ใน บังคับของกฎหมายจะได้รับผลกระทบหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดง ความเห็นว่า กฎหมายที่ว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาทุกฉบับจะมีบทเฉพาะกาลรองรับไม่ให้เกิด ผลกระทบกับบุคคล เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือกฎหมายว่าด้วยวิธี พิจารณาคดียาเสพติด จึงขอให้นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ตรวจสอบบทเฉพาะกาล ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาความอาญาฉบับอื่น ๆ ด้วย

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวใน ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แสดงความเห็นว่า การพิจารณาใน ประเด็นนี้อาจต้องคำนึงถึงคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาประมาณ ๘๐ คดีว่าจะดำเนินการอย่างไร

นายอนุรักษ์ สง่าอารีกุล รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า หากตัดความในมาตรา ๖๗ ออก ก็ไม่ได้เสียหายแต่ประการใด เนื่องจากโดยหลักของกฎหมายวิธี พิจารณาความ เมื่อมีผลใช้บังคับเมื่อใด ย่อมมีผลแก่คดีทันที ส่วนการใช้บังคับกับคดีที่อยู่ระหว่างการ พิจารณานั้นศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่นำบทบัญญัติที่เป็นผลร้ายแก่คู่ความมาใช้ได้อยู่แล้ว

